

HIND 5 SENTI

Õpilasteleht

Nr. 12.

15. jaanuaril 1937.

V aastakäik.

OMA SÕPRADELE

SOOVIME

EDURIKAST UUT AASTAT

ÕPILASLEHT

S. Bauman
Tallinn

Lund sajab

Kui pehmeist padjust puistet sulekesi, nii langeb lumehelbeid taevast nagu loogu; vaip katab mülkaserval külmand pilliroogu, klaaskorraga on kaetud mustjas vesi.

Kui lummutised — ojakaldal pajud hallid, mis läbi räitsakate näivad nagu kujud, nad nõnda tontlikuiks on teinud tuisu tujud. Ees metsaserval tõusvad lumevallid.

Ja ikka tihedamalt-tihedamalt sajab.
Ju katnud valge samet kitsa niidukraavi,
kus alles eile õhtul jänes jooksis traavi.
Sääl oma jooksurada tuuleiil nüüd ajab.

Ei lakka sadu veel, vaid langeb uue hooga
neid valgeid tähti külmanud, kristallseid.
Ei näha lumekatte all ka enam teid,
must maa saand ümber endal helevalge tooga.

Vladimir Nerer
Tartu

Tont vana-aasta õhtul

Vana-aasta õhtul sattusin isaga tontide üle vaidlema. Mina ikka eitasin tonte. Isa jaatas tontide olemasolu. Ema ja õde jäid nagu alati vaidlusest kõrvale, kuid mina olin enam kui kindel, et nende poolehoid oli minule.

„Hää küll,“ ütles lõpuks isa, „mis me asjata selle üle vaidleme. Ta-

V. han sulle näidata täna tonti, kui sa ise seda soovid. Kas tahad?“

Noogutasin tummalt päega.

Isa palus ema ja õde minna mõneks ajaks teise tuppa, läks ise kööki ja tuli natukese aja pärast tagasi kohvitassiga, mille ulatas minu kätte. Vaatasin, tass oli ilma viguriteta. Siis ulatas ta mulle oma taskupeegli — ka see oli täiesti puhas. Asetades peegli minu ette lauale, peegli pool vastu lauda, pani

Järg lk. 8

Vanameister Oskar Lutsu Tootsi lood

on alati olnud lemmikraamatuiks kõikidele noortele

Kas olete neid juba lugenud?

Kui mitte,
siis ostke need kohe!

O. LUTSU TEOSTEST ON PRAEGU MÜÜGIL:

Romaanid:

Iiling kr. 2,75
Soo „ 2.—

Jutustused ja novellid:

Andrese elukäik kr. 1,75
Karavaan „ 0,50
Olga Nukrus „ 2,50
Õpilane Valter „ 1,75
Udu „ 2,75
Pankrott „ 2,75
Tuulesellid „ 3,60
Tagahoovis „ 4.—
Vakne nurgake „ 2,75
Kevade I. 4. trükk „ 1,95
Kevade II. „ 2.—
Suvi I. „ 2.—
Suvi II. „ 2.—

Mälestused:

Vanad teerajad. Mälestused I. kr. 2,25
Talvised teed. Mälestused II. „ 3,50
Läbi tuule ja vee. Mälest. III. „ 3,25
Vaadeldes rändavaid pilvi. Mälestused IV. „ 3,50
Kuldsete lehtede all. Mälest. V. „ 4,25
Ladina köök. Mälestused VI. „ 3.—
Kuningakübar. Mälestused VII. „ 3,75
Mälestused VIII. „ 2,50

Noorsoojutud:

Nukitsamees kr. 0,50
Pett ja Parbu „ 0,60
Avasilmi „ 1,80
Väino Lehtmetsa noorpõlv „ 2.—

Fõljetonid:

Kirjamapp kr. 1,25
Vana Kübar „ 2,75
Kuidas elate „ 2,75

Näidendid:

Arusaamata lugu kr. 0,40
Kalevi kojutulek „ 0,40
Kapsapää „ 0,40
Laul õnnest „ 1,50
Mahajäetud maja „ 0,50
Onu paremad päevad „ 0,40
Paunvere „ 1,25
Pärijad „ 0,40
Siniallik „ 0,40
Viimne pidu „ 0,40
Ärimehed „ 0,40
Ülemiste vanake „ 0,40
Skoudid „ 0,40

O./Ü. „NOOR-EESTI KIRJASTUS“.

Raamatukauplus Tartus, Rüütli tn. 11.

ÕPETAJA HARRI HAAMER

KOGEMUSTE VANUL TEIL

„Ära aja mitte vana raja üle, mis su vanemad on teinud.“

Õpetuse sõnad 22, 28.

Harilikult käivad inimesed vanu radu noruspäi. Rasked mõtiskelud on säälnende pärisosaks. Nad ei mõista sageli muud leida neil kui mälestusi. Need aga vaevavad vanal rajal rändajat sellelgi puhul, keegi neist oleks olnud kunagi võib-olla päris rõõmuski.

Imelikul viisil on mul eneselgi sääraseid kogemusi. Igakord kui oma lapsepõlve mängumaad külastan, tükki päratut platsi väikelinna serval, siis nagu vägisi kipub meel minema nukraks. Kui sügavad olid kord need kraavid, kus sõitsime kevadel lumelobjakus jäätükkidega; kui avar oli kord see natukene rohelist maad, kus toimusid meie poiste põnevaimad üritused. Nüüd oli see kõik jäänud nii väikeseks ja mannetuks.

Ja nõnda on tihti elus paljude käidud radadega. Kord tunduvad nad kõik nii kaugeina ja võõrainana, nagu poleks kunagi kõnnitud neil. Isegi kodutee võib kasvada umbrohuks umbseks, nõnda et vaevu mõistad seda veel otsida. Ainult mingi püha ja kauni mälestusena ammumöödunud aegadest võib ta veel omada mingi tähenduse meie elus.

Ent inimesed ei tunnegi neist vanadest radadest nii suurt puudust, on ju uusi ja paremaidki käia. Eriti noored, nad näevad endi ees eluunistuste tuhandeid tundmatuid teid. Vaevalt võib mälestusrikkaimgi muinasmaa huvitada üht õhinal edasirühkiat. Tema sihiks nagu oleks saanud igapäev midagi

uut kogeda. Ometi kui sageli on lõpmata tähtis kuulatama jääda just nende teeradade salajuttu. Neil on midagi, mis ka kõige julgema vaivustuse varju jätab, millega alustatakse tihti uut rühkimist.

Ja nimigi on antud sellele vana teeraja õnnistusele. Kõik ei hooli temast suurt, aga see, kes edusammudega oma eesmärgile tahab ligemale astuda, see ei saa seda iialgi kogemusita.

Kogemus, see on see püha saladus, mille pärast ka tark Salomon oma õpetusesõnades manitseb sammuma vanadel radadel. Iga käidud tee on hulga kogemustega seotud, isegi tee meie esimese mängumaale päris varajases lapsepõlves. Veel enam kogemusi on aga teil, mida meie vanemad näitavad kord meile, millistel käimise kunst oli neil ammu ära proovitud.

Noored oma uhkes ja jõukullases võitlusvaimustuses unustavad selle kahjuks tihti hoopis ja ei mõista seepärast ka teisiti tagasi tulla käidud teele kui nukrate mälestustega. On nad aga võtnud endiste aegade kogemused, siis on kõige püham noilt radadelt alati nendega. Nende matkal pole siis õieti ühtegi algust, ega lõppu, vaid see algas ammu enne seda, kui vanaisa eluteele siirdus ja see lõpeb vististe sääln, kus kasutatakse viimaste teekäijate kogemusi.

Üks poksija jutustas kord oma eluloo. Ta oli juba vana ning läbipeksetud. Aga ta oli nii palju aastaid olnud favoriit nöörringis. Noored ning tugevamad mehed vankusid tema rusikate all. Too mees avaldas oma nii paljude võitude saladuse — see oli aastate kogemuste

gama ja sääln lavale vupsama. Mina nägin, et jõuluvana olid kuldraamidega prillid pääs (ees ikka, otse suure maski sinise nina pääl) ja ma taipasin kohe, et see on meie „matematiik“ — ühe sõnaga klassijuhataja. Ja siis ma ei saanud enam muidu, kui pahvatasin naerma. Jõuluvana tõstis kohe oma nimetissõrmuse — sõrme ikka — üles kui igavese jõuluküünla ja vaatas kurjalt minu poole. Tegin enese siis nii väikeseks kui vähegi sain.

Siis hakkas jõuluvana jagama kompvekikotte (jõuluvana arvates oli ainult tilluke tuutu, aga mitte poole-vakaline). Mõni õpilane sai kiita, mõni laita, mõni mitte kumbagi. Ja siis hõigati minu nime. Kobisin kah lavale (püünele, mitte saunalavale). Jõuluvana haaras

Nädala-uudiseid

Leinaseisak

Vabadussõja langenute mälestuseks toimus üle riigi 3. jaanuaril. 2 minutit vaikus liiklemine kogu riigis.

Eesti Kultuurfilm

ostis Saksamaalt helifilmi aparaadi.

Loomaaed

kolis oma elevantide, kaamelite ja teiste loomadega Helsingisse.

Oskar Lutsu

50-dat sünnipäeva pühitseti 7. jaanuaril.

Avati kunstinäitus

Tallinnas avati Itaalia graafikanäitus. Tartus avati Läti kunstinäitus.

Väliseestlased Eestisse

Mandžukoos elutsevaist eestlasist tahab 30 perekonda pääseda Eestisse. Välisministeerium ongi asunud astuma samme nende kodumaale tagasitoomiseks.

Raskejõustiku juhtide kursused

toimuvad Tondil sõjakooli ruumes spordinspektor A. Kolmpere üldjuhtimisel.

Väliseestlaste annetused allveelaevastikule

Lätist saabus jälle 100 latti. Harbiinist 117 Jaapani jeeni. Ka Ameerika eestlased koguvad summasid allveelaevade hävitajale relvade muretsemiseks. Koos on juba ligi 68 000 krooni.

vili. Ta ei löönud vastaseid jõuga, vaid kogemuste rusikas peksis neid kõiki. Ja ta oli ikka olnud võidukas; tänu sellele õpetusele, mida kogemused talle rikkalikult jagasid.

Ainult vanad teed, vana mate valmistatud rajad, on need, kus me võime ammendada seda salajõudu, mis meid uuele rühile kõige kasulikumaga varustab. Olgu seepärast pühad nad meile, noortele. Jumala nimel edasi sammugu ka Eesti õppiv noorus proovitud pühal teel, mida ainult uued kogemused väärtuslikumaks teevad.

Harri Haamer.

Männimäe
Tartu

V.

Jõulupuu koolis

Kallis onukesekene!

Kirjutan sulle nüüd jõuludest, mis algasid kõige pääl sellega, et meil oli koolis jõulupuu. Väike saal oli rahvast paksult täis. Jõuluvana ütles ka, et temagi pidanud oma lennukist otse korstnasse kar-

kohe oma vitsakimbu ja käratas: „Poiss, kus on su kasvatus? Näed, poiss mitte ei õpi! Seda sulle tarvis, näed!“ Ja ta keerutas ühe vägeva siraka üle mu püksipaikade. Mina ka ei hakanud tõinama, sest ega ma mõni plika ole, vaid ütlesin: „Pai koolihärra, ega's mina midagi... See Mustika Kusti on kah üks murjan!...“ Jõuluvana nohises ainult, mina krapsasin oma kingikotikese ja ruttu lavalt alla.

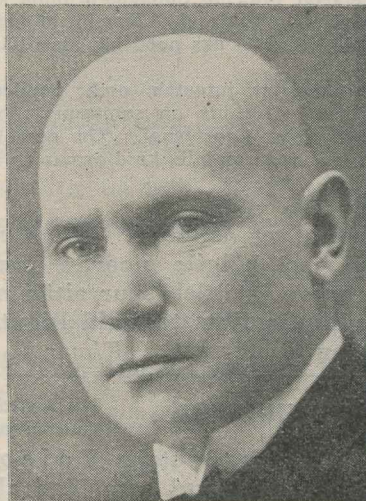
Järg lk. 4

„NOORED JA LILLED

ON ALATI OLNUD MU SÜDAMESÕBRAD,“ ütleb

O. LUTS

KENTUKI LÕVI LOOJAT KÜLASTAMAS

Juubilar O. Luts.

Palun jutustada midagi enese noorusmailt.

— Möödunud juubeli tõttu, sõnub vanameister pilku nagu saates kaugele mälestusmaale, on vanad mälestused nagu veelgi kallimad, ja süda, mis alati on olnud noorte päralt, ei suuda haaratagi kõike. Meenub Palamuse, väike vend, aeg, mil olin põngerjas...

Olen uudishimulik, kelleks juubilar soovis saada põngerjaajul.

— Ei mäleta. Elu on sest juba üle libisenud. Küll aga mäletan, et õige varakult kirjutasin lühikesi lookesi proosas ja seotud kõnes. Need muidugi pole enam meeles ega ka säilinud. 1908. a. Tallinnas kirjutasin õige rohkesti följetone niihästi ajakirjus kui ajalehis.

Juubilar on liigutatud ülemaalisest osavõtust tema tähtpäeval, eriti noorte poolt ja sõnub:

— Eriti liigutavad olid noorte hulgalised tervitused üle maa, niihästi isiklikud kui kirjalikud, just oma lihtsuses ja südamlikkuses.

Vanameistrile tundub, kui oleks särangi praeguste noorte silmis teine kui tema kaasaegseil vanal hallil ajal.

Vahepääl kostab tuk-tuk mootoripõrinat.

— Mootor töötab all keldris, sõnub onu-Luts, ja pumpab automaatselt jälle vett, kui see langeb alla teatud seisul.

Mõtleb siis veidi ja jätkab:

— Niikaugele on siis tehnika jõudnud, et masingi teab, mis tal vaja teha ja kunas.

Inimese vaim ja vaimusuurus on imelik —

needki väikesed, kes mind külastasid, kõnelesid targalt ja elukogemult kui täisnimesed. Mulle enesele tuli küll aru alles aastate kestel ja aeglaselt.

— *Milliseid mälestusi on Teil jäänud omaaegseist õpetajaist-koolmeistrest? küsin.*

— Tooaegsed vene koolmeistrid tundusid vaenlastena, keda tuli kiusata; nüüd aga näen, et õpetajate ja õpilaste vahekord on muutunud hoopis sõbralikuks. Nüüd on õpetaja sõber, mitte vaenlane — ja nii peabki see olema.

— *Kuivõrd on Teie lugedes fantaasiat, või tõestisündinud mälestusi, näiteks Kiire saapanõpide loos jne., küsin.*

— Enamvähem kõigil on reaalne alus, kuid kas ta just punktipealt nii oli, nagu seda „Kevade“ ja „Mälestused“ räägivad, on iseasi, aga üldjoontes oli see siiski nii, naeratab O. Luts nagu süüdlaselt. — Ajalehe-saksad on mu nii tühjaks ammandanud. Kuid seda tean, et noored on mu südamele lähedased ja kui jätkub elu ja vähegi ter- vist, siis

on mul veel mõndagi ütelda eriti Eesti noorsoole.

— *Mida arvate erilisest inspiratsioonist?*

— Ah tühja. Võin töötada igal ajal, harilikult aga öösiti, kus ümberringi on vaikus ja rahu. Mõnikord, jah küll, ei taha su looming hästi hoogu võtta, aga istunud tükk aega oma töölaua juures, läheb jälle nagu iseenesest. Midagi kunstlikku pole vaja.

Kui mõned leheküljed valmis, loen huviga ja tihti vaatlen neid, kui võorast tööd, justkui polekski nende ridade kirjutamisega midagi ühist. Muidugi peab paljugi ümber töötama ja mõnigi lehekülg läheb igaviku teed, aga suurem jagu jääb siiski. Ja see arvamus, mis lugejail, et tööd võib raputada nagu käisest, on ebaõige.

Midagi ei saa ilma valu ja vaevata.

Nüüd muutub elu juba loomulikuks ja kui veidi veel puhkan, siis istun

7. jaanuar kujunes ülemaaliseks noorte pidupäevaks, sest võrratu Kentuki Lõvi looja, vanameister Oskar Luts, pühitses kirjandusliku tegevuse juubelit ja 50-a. sünnipäeva.

Meile oli see päev hääde mälestuste taasmeenutamine, sest kes meist poleks südamest naernud ja kogu hingega luge- nud Joosep Tootsi vempe, Paunvere kooli- kamba elu internaadis, klassis. Eks ole meiega tempudes tihti palju tootslikku, õigem: eks ole alati ja igas klassis oma Tootsid, Kiired, Teeled, mugavad Tõnissonid jt.

See kõik on tükk elu, seepärast me hindamegi ja loeme alati sama värskusega O. Lutsu töid. Kõigile on onu-Luts hää tuttav, seda näitab ka saadetiste arv, mis saabus „Õpilaslehe“ lugejailt, kuigi siin nüüd vist Joosep Toots ise oli liidus trüki- vigade tondiga ja mängis toimetusele jär- jekordse vembu: 30. detsembri asemel võis saadetiste tähtpäevaks lugeda 30. jaanuari. Kuid lugejad mõistsid õigesti.

Suure ümbrikuga lugejailt saabunud ilustatud õnnitluste pakk kaenlas, sammus- sin uue majakese poole, et tervitada sule- meistrit ta tähtpäeval „Õpilaslehe“ sõp- rade poolt.

Taevataatki piserdas poolmarga lund, kui läbisin raudtee viaduktialuse ja saa- busin puudega äärestatud Riia maanteele. Taamal paistabki vasakul, sääl, kus omal ajal ise jõnglasena lagedal muruväljakul salajaja kooli spordivõistlusi pidasime, äsja- ehitatud nägus hoone — O. Lutsu uus kodu.

Värsked mullakuhilad, koorest alasti palgid, tarateibad, — kõik viitab asuja tööle.

Helistan. Ukse avab lahke proua Luts. Kuid ülisuureks paisunud õnnitle- jate vool ja juubelikeldused ei anna mahti täna pikemaks keskusteluks, ainult meiega hääd soovid lisanduvad sulemeistri arvukaile õnnesoovele.

Mõni päev hiljem.

Talveõhtu on varakult mässinud linna oma tumedasse hõlma. Vä- hene lumi pole suutnud veel tasan- dada tänavaid, seepärast tantsisk- leb auto kaks teravat valgusjuga piki teed, kuni kustub juba tuttava majakese ees.

Jälle on alati naeratav pr. Luts see, kes avab ja juhiv mu elutuppa.

Noorte lemmikkirjaniku vastne tuba hingab nooruslikku kevadet — kõikjal lilled. Lumivalged sire- lid, punasuulised tulbid...

Jutleme veel pr. Lutsuga ja kuu- latame kellamängule sarnlevat sei- nakella õhtukuulutust, — kah juu- belimälestus — kui astubki sisse hr. Oskar Luts.

Pikk ning niiske sügis, maja- mured ja nüüdne juubeliaskeldus on väsitanud meie onu-Lutsu, kuid varsti libiseb jutt elavalt — Oskar Luts on ju noorte sõber.

Isegi uusaasta õnnepörsake tahab süüa

Vestlus O. Lutsuga

jälle oma lauakese taha ja võtan enne kõike käsile „Sügise“ lõpu. Muuseas on kavatsusel ka üks näidend ja 9. jagu mälestusi.

Tuleb pr. Luts ja juhib teistesse ruumidesse. Teeme tutvumiskäigu O. Lutsu uues kodus. Viimase osa oma külastusest vedame hr. O. Lutsu töökabinetis, kus hubaselt praksub punakas-pruunis kaminas rõõmus tulekeel. Kamin ja armasad mälestused — eks need käi alati käsi-käes.

Vanameister jutustab oma puudest-pöösastest: O. Luts on samasuur sõber lilledega, nagu noortegagi. On omaette botaanikki, nagu mainib, kuid armastab ka tublit saunaleili ja vihta.

Tõusen, et lahkuda. Hr. Luts saadab veel kõigile noorile parimaid soovide ja ütleb suur aitäh nii südamlike ja lihtsate, kuid liigutavate õnnitluste eest. *Elmar T.*

Töökangelased

Nii kasvab suurvaime

Kui kuulus leiutaja Edison viimaks oli leidnud oma õige ala, asus ta temale omase innu ja energiaga end selles täiendama. Ta oli juba töötanud mitmes telegraafibüroos ja tema haruldane töövõime ning tema silmapaistev andekus äratas juba tähelepanu.

Siis kutsuti ta ametisse suuremasse telegraafibüroosse Bostoni.

Kuna ilm oli soe, asus Edison, kes iialgi ei pannud riitele suurt rõhku, lihtsas purjeriided ülikonnas ja samasuguses mantlis teele. Vahepeal aga hakkas sadama vihma ja kui ta Bostonis rongist väljus, muutus ta hele mantel varsti poripritsmetest kirjuks. Kuid see ei seganud Edisoni põrmugi.

Ta suundus otsejoones büroosse. „Siin ma olen!“ ütles ta ettevõtte juhatajale. „Ja kes nimelt?“ imestas viimane, mõttes teda üleoleva

kõik hästi, aga see matemaatik, see kurjajuur... tead isegi!

Aga rahu olgu maa pääl ja kuri „mate“ olgu sellele rahu all!...

Jah, onuke, need olid kaunis kehavad pühad. Lund mitte tinksugi, aga pori ja vett nii palju, et hakka kas või paberrossikarbis ümber ilma reisima.

Onuke, soovin sulle hääd uut aastat ja kui sul pühad halvasti läksid, siis soovin, et nad oleksid läinud kümme korda paremini!

Sinu Värdis.

P. S. See kiri sai ilmatuma pikk nagu mõni hale ja armas lugu (õpetuseks noorele ja vanale). Aga pole ka imeks panna: närisin läbi kolm pliiaitsit ja kaks sulepääd, enne kui ta valmis sain!

Sinu Värdikene.

pilguga. „Thomas Edison!“ kõlas lühike vastus. „Kuulen seda nime esimest korda,“ kehtis juhataja õlgu.

Kui Edison talle oli näidanud kirja, milles teda kutsuti ametisse, saadeti ta suurde tööruumi. Mehed, kes askeldasid aparaatide juures, silmitsesid pilkavalt viletsas riie-tuses uut ametnikku ja keegi ei kõnelnud temaga.

Üle tunni istus Edison vaikides, kuigi nii mõnigi sapine märkus tabas ta kõrva. Äkki ragises New Yorki aparaat. Telegrammi üleandjaks oli üks juhtivaid ametnikke, kelle pööraselt kiiret tempot kõik kartsid.

„Las' uus võtab telegrammi vastu,“ lausus kontori vanem ja Edison istus aparaadi taha. Neli ja pool tundi kirjutas ta lakkamatult telegramme, varustas neid kuupäeva ja järjekorra numbritega, ja andis need siis käskjalgadele.

Terve selle aja jooksul ei puhanud ta silmapilkugi ja mida kiiremini tiksus aparaat, seda väledamini liikusid Edisoni sõrmed. Uue ametniku püsivus äratas tähelepanu ja varsti kogunesid kõik tema ümber, teda imetlusega silmitsedes. Pärast neli ja pool tundi kestnud pidevat tööd tuli New Yorgist küsimus: „Kes teie olete?“

„Thomas Edison,“ vastas noormees. — „Thomas Edison, tervitan teid ja rõõmustan teiega tutvunedes,“ telegrafeeriti New Yorgist. „Mind rõõmustab väga, et Bostonis on leitud mees, kes suudab minu kiirusele järele jõuda. Seni ei püsinud ükski ametnik üle kahe tunni aparaadi juures, kuigi ma püüdsin töötada võimalikult aeglaselt. Õnnetlen teid ja loodan, et saame sõpradeks.“

Thomas Edison oli lõiganud oma esimesed loorberid. „U. E.“

Puuraidur

Värdis kiri

Algus lk. 2

Varsti pidi ka Kusti Mustikas jõuluvana ette astuma. See aga hakkas kohe pragama ja keerutas vitsakimpu. Õnneks (või õnnetuseks) sattus vitsakimp talle habemesse ja kiskus selle eest ära. Jõuluvana korjas habeme suure ähmiga pihku ja hoidis seda peoga ümber lõua ja ütles, et temal äkki hammas hakkas valutama ja sahvriukse olevat ka kodus lahti unustanud ja peab nüüd ruttama koju. Nojah, et head õhtut!

Sellega oli siis jõuluõhtu läbi ja ma hakkasin koju minema. Aga pimedas koridoris keegi haaras mul juustest ja kisendas otse „kõuehealega“, et käes mul oledki, sa igavene rüblik!... Häälest tundsin, et see oli Mustika Kusti kõige oma jõleda vihaga. Rabelesin küll vastu ja ütlesin, et Kusti, koolivend, rahu maa peal, aga tema aina sikutas mu juukseid. Lõpuks pääsesin ikka lahti.

Siis tulid teised ka koju. Isa näost oli kohe näha, et isegi igasugused sanksjoonid ei suuda ära hoida hukatust, mis oli langemas minu nõdra keha ja kasevitste pääle. Ma ütlesin küll, et rahu maa peal, aga ei aidanud seegi midagi...

Aga teisel päeval, kui kooli jõudsin, hakkas Kusti Mustikas naerma: „Vaadake ike, vaadake Värdis! Ta on vist jäänud ukse vahele, või on vankriga üle sõidetud!“ Noh, mõni naeris kaasa, aga Liide andis mulle päratu pika jõulukompveki.

Siis anti meile tunnistused ja öeldi, et häid pühi ja verivorste! Noh, teile paremaid!

Aga onuke-kukupai, muidu oli

Tänu pajudesoo suurusele ja läbitungimatussele, kõhklemata põgenes ta puude alla.

Sääl nad siis tulid! Hoiatav hääl tema sisimas oli rääkinud tött. See polnud pettus. Silmapilkun tud, kerkisid esile varjutatõised kannu äärjooned.

Kaugel taga, veel kergelt uduvinnasse maedus ja heitis viimase pilgu üle järve. Ta südame lōök taga oli org, ja orus — sääl oli ta — kodus! Ta pōortis mill-millilt tume tagapōhi: ürgmets; ja metsa Kiopo oli pääsenud — nägi ta kallast. Teispool veel Lōpuks, kitsa liivaseljaku taga — samasuguse, millel tuses, et liigem teekāänak näitab järve lõpu. Tema hirmu suurendada. Ta astus kiresti välja, looselle liigidust ei osutanud, mõjus omakorda kaasa, et õht on tal juba kannul, ei lahkunud mitte. Et miski suuremaks kasvas ta mure. Segane tunne, et häda-vepeeglit. Siiski, mida enam päev edenes, seda mõnd kannud. Aga miski ei tumestanud väilkuvat vaade järvele, jäi ta seisma ja vaatas, et silmata pinnalt. Nii sageli, kui ta kohale jõudis, kust avanes läks edasi nii kiirelt kui võimalik, hoides kõrvale soo-udu oli tõusnud; hall põuaaur looris kaugust. Poiss miski rõhuvalt palava päeva vaikeset monotoonsust.

Pärast seiklust muskustelõhuga ei seganud enam kui ka puuma, puude varju kadunud.

Pilgu maa poole suunis, olid mõlemad, Tolmune Täht ta metsa. Kui lehm oma vaenlasi otsides leegitseva dudu, kas talle midagi viiga pole juhtunud, põgenes

vaevalt julges ta hingata. Sekundist sekundisse voolas kohutav ebakindlus. Igaüks neist võis ta saatuse otsustada.

Ta sulges silmad, et end mitte laugude värisemise-gagi reeta, ja ootas abitult seda vältimatut. Lōpuks võttis ta südame rindu ja vaatas taas üles. Indiaanlane oli kadunud.

Metsa salapärane vari oli tema päästnud, too ürgvana pimedus, tumedam kui inimese kavalus varjatud maal.

Veel kaua ei julgenud ta oimugi liigutada. Kui ta viimaks oma peiduurkast välja ronis, oli juba õhtupoolik edenenu. Äärmise ettevaatusega liikus ta kaitsekohast teise. Mitte kusagil jälge tema vaenlast. Aga see ei tähendanud veel seda, et nad ära olid läinud. Just liig sageli luurab nähtamatu otse käe-jala juures. Pōgenemise jätkamine oli kardetav. Siiski otsustas Tolmune Täht selle julgustükiga hakama saada. Indiaanlased võisid ju tagasi pōörduda ja kaljurahnud hoolikamalt läbi otsida. Nii ruttas ta edasi, silmad igasse külge avali.

Oli vaid vaikne kuuseoksa liikumine temast paremal, nagu seda lind või kerge tuulehingus võis põhjustada, aga Tolmusele Tähele ei jäänud see tähele panemata ja tuletas meele hoiatust. Kui hetk hiljem indiaanlane varjatud kohast esile tormas ja nagu hirv tema pääle sööstis, oli Tolmune Täht juba täiesti pōgenemas.

*) puuma — kuuguar, Ameerikas levinud kiskja, 1,2 m pika kerega, hüppab saaki tabades kuni 6 m kaugusele.

Vahu ja verise vee sammas pritsis kõrgele. Siis ilmus veekereisest puuma tume keha. Vaevu ronis ta kuivale. Ka lehm tõusis taas jälule. Kius ja viha kolasisid tema mõirgamisest. Tolmune Täht lootis võtluse uuesti algamist näha. Aga puumale oli küllalt saadud õpetusest, kähku ronis ta pōõsaisse varjule. Tolmune Täht järgnes tema eeskujule, ja kuna muskustsveis oma hirmunud vasikat nuuskis, et veen-

mõlemad langetid kaldast alla järve. Lehma kaelasse. See vaarus, kaotas tasakaalu ja puuma kokku, kaevas aga langetes kihvad sügavalt aukartust tunnevad, see lōök oli kole. Ulgudes vajus kaalust, relvade, mille ees kõik metsikud loomad täit kardetavate relvade lōök, suurendatud raske keha lasse selga: ta tabas sihi — puuma turja! Nende ajades tormas ta teravaservaliste esisoradega vaenlandas muskustelõhma kogu viha. End kõrgele püsti aigutavat haava, millest välja pritsis verd, märkisid sedes lõhkus tema kapp looma ühe oia. Kaks suurt nud küll oma saagi turja kinni hakata, aga alla libi-oli hoidumine järgnenud liig hilja; rōövill ei õnnestumuskustsveis pāalesōõstvast hädaohust hoidus. Siiski vestanud, mitte aga seda äkilist liigust, mille tõttu Puuma *) oli küll oma hüppe kõrge täpsamat ar-

pōgenemist ja välja saata salka tema vangistamiseks. Vaatamata suurimale pingutusele saabus öö, enne kui ta lõpuks joa juure jõudis ja selle vilkuvat vahtu nägi.

Lakkamatult segunes võimukate vete mürin tema unelmaisse. Millised mühinad metsas ka ei ringelnud, joast ei ulatunud need hāāled üle. Kui nüüd mingi vaenlane oleks temale liginenu, miski poleks Tolmust Tähte hoiatanud. Aga ta usaldas pimedust ja magas sügavasti ja raskesti.

Ao ajal läks ta teele ja liikus nii kiiresti kui veel võis piki idakallast edasi. Paks udu kattis veel maad. See takistas teda küll nägemast, kas tema ees luurab hädaoht, kaitses teda aga samuti vaenulike pilkude eest. Tema jalg tallas paljusid jälgi, mis viisid kaldale. Aga need olid januste loomade omad, keda ei tarvitsenu ta karta.

Äkki takistas mingi hāāel ta käiku. See oli korrapāraselt korduv sulisemine, üsna ligidal. Äärmise ettevaatusega liginis Tolmune Täht sellele kohale; ta silmad tungisid uurivalt läbi udu. Korruga tõusis vahetult tema ees esile suur kogu.

Selle olendi esijalad muutusid ülal küüruks, mis võlvus võimsate õlgade kohal; tume, paks, läikiv karv, mis kõrgemal peaaegu mustaks üle läks, kattis ülakeha. Kōhtmine pool oli pruunikaskollane. Esijalgade suhtes väga kehvade tagajalgade poole lan-

ME OMA SULEGA

Männimäe
Tartu

Õö talvel

Näen aknast lume tuhmi helki ja üle metsa kollendavat kuud, ning aia ääres vana kask kui luud säeb latva vastu taevatelki.

Näen põhjanaela kuldset nelki, kuu kiired libistavad aeda, puud. Ja voodis venna õhkujoovat suud ning ahjul kuulen hüüdvat kilki.

Näen taas, väljas sajab värsket lund ja kirmetis nüüd tõmbub akna ette, et vaevu paistab siia raagus kask.

Nüüd kahvatub ka tähe helkiv vask — kaob kõik kui voolavasse vihma, vette. Ma koitvalt hommikult saan und.

E. Kõrve
Roela

Kihlvedu

Olin viieaastane, kui vedasin isaga kihla, et mina ei karda jänest.

Ühel kevadisel päeval, kui kõik oidud olid vett täis, ütles isa:

„Kuule, Karla, sa kardad jänest!“

„Ei mina karda! Mis mees see on, kes jänest kardab!“ vastasin südilt.

„Eks vaatame,“ sõnas isa. „Näe, säääl oidu sopol ongi kolm jänest, kui ajad jänesed oitu, siis usun, et sa ei karda jänest.“

Mina olin nõus. Tõmbasin kuue selga, mütsi pähe ning läksin. Ema, kes oli kuulunud meie kõnelust, astus mulle esikusse järele ja ütles:

„Ära mine, sa kaotad!“

„Ei kaota!“ sõnasin ja läksin.

Jänesed olid oidu sopol. Kui sain neile üsna lähedale, tõstsid jänkud kõrvad kikki ja kuulatasid. Peagi panid nad kiiruga minema mööda oidu äärt. Vaevu sain ma neile vastu, ise täiest kõrist karju-

des. Jänesed pöördusid ümber ja — oidu äärt mööda tagasi. Mina jooksin neile järele ja surusin nad kõige teravamasse soppi. Aga nüüd juhtus midagi hullu, midagi uskumatut. Jänesed enam mind ei kartnudki, ning tormasid otse minu poole. Mul tuli järsku mõte, et ei tea kas ongi jänesed. Pistisin plehku — jänesed järel.

Joostes kaotasin kingad jalast. Nüüd lippasin paljajalu suure lõõtsutamisega koju.

Tuppa astudes hakkas isa naerma ja ütles:

„Sa ikka kartsid jänest!“

„Ei kartnud!“ oli mu lühike ja nukker vastus.

„Ära peta! Meie emaga ise vahtisime aknast, kui sa esiti jooksid jäneste eest!“ Nüüd tuli mul meele, et joostes kaotasin kingad. Sõnalusumata läksin otsima kingi.

Olin kaotanud kihlveo.

Ats Feri
Alavere

Laagris

„Kokk see keetis alles tee'e, mustema kui järve vee'e,“ —

kaikub tugev laul Tiituse kuusikust. Kari vareseid männiladvus, kes säääl oma päälelõunast uinakut tegid, lendavad kokkudes noorde kasetukka.

Selle põrgulärmi tekitavad umbes kakskümmend noorkotkast, kes marsivad ülevas meeleolus mööda metsarada Kaarnajõe poole laagrisse. Tuju oleks veelgi kõrgemal, kui poleks nii palav. Ei aita, juba libisevadki mütsid, jalaõud, kaelarätid ja teised riided pääle spordipükste selgpauna.

Ongi jõeäär. Suurte kõrkjate ja hundinuiade vahelt podistatakse otse vette. Algab äge veesõda. Kära täidab kogu ümbruse. Haukad

Kuidas valmistan endale toreida joo-joo?

Võtame tüki kaselauda ja lõikame temast kaks sõõri, milledele anname joon. I näidatud kuju.

Puurime nüüd mõlemale sõõrile keskele parajad augud ja aukudesse pistame 1 cm — 2 cm pikkuse pulga. Joo-joo omandab siis joon. II näidatud kuju (läbilõikes). Kinnitame nüüd veel tüki nõõri pulga keskele ja joo-joo on valmis.

Värvida võib valmistaja joo-joo oma maitse järele. V. Ermel

aga istuvad vees nagu konnapojad, ninad vee pääl. Lõbu kestab kaua, kuni vanim poistest tuletub meele, et kell on juba viis ja viimane aeg otsida laagripaika. Sumame üle jõe ning leiame sobiva koha metsa ääres sõnajalgade keskel. Otsekohe lüüakse kompsud „ankrusse“ ja asutakse ehitama „vigvammi“. Kahe tunni pärast valmib see kuu-seokstest. Tassime veel sisse sõnajalgu, ning siis võib süüdata lõkke. Nüüd kalale ja vähjale!

Igauks haarab õnge või nata ning aidaa! jõe. Kohale jääb vaid tulevaht.

Kalu näkkab meil harva, aga vähkidest rohetab kahva põhi tihti. Nüüd asub kokk platsi ja veerand tunni pärast podisevad vähid väikeses pajas, muutudes peagi punaseiks. Kodunt ei võtnud me meeleka midagi kaasa pääle leiva ja soola. On nagu huvitavam süüa indiaanlaslikult. Keedupoti isuäratav lõhn meelitab poisid nagu kärbsed tule ümber. Laulame. Kokk askeldab kiiresti, asetades paja järele tulele panni, millel ahvenad soomustest puhastatult särisevad rasvas. Järg lk. 8

Kirjavastused

M. Metsla Rikkus, Lu Saru, Sännast, A. Karu Muistne lahingukoht, R. Välgiste Võidusõit, Jõulud, S. Sibrits Uusaasta, Meri, Männimäe Pulmad, A. Kask Lapsepõlv, O. Kangur Priiusest, E. Tamm Suur retk, Palve, Naljäd, Kuidas Karla pühi tegi, Peenema (Aga need pole ju omad!), 13 a Kiri sõbrale, M. Viirsalu Suusatamas, H. Kanarbik Orjaike, Kodumaast, Ema silmad, Isamaa, E. Moldov Esimene jää, Suplemas, Õö, Maru, Õine teekäija, Näidend, Sõiakeerises — ei!

V. Nerer Hokuspokus, H. Marfeldt Jõulusoov, M. Viirsalu Nutikas kana, 13 a Vanaisa jutt, Männimäe Jõulud — ja!

O
M
A
V
A
H
E
L

„Kas võib kirjutada telefonivalmistamisest? Kas vajate kaastööd suuskade tegemisest? Kas leht ilmutab ka ajaloolisi töid? Kas tohib saata joonistusi?“ jne. Selliseid küsimusi toob post iga päev toimetusele. Vastuseid soovitakse saada kirjavastuseis. Kui neile kõigile vastata, siis võtaksid „Kirjavastused“ poole „Me oma sulega“ ruumi. Ja kas on neile mõtet vastata? Iga tööd võib kirjutada hästi ja kehvasti. Kui on antud mingi töö suhtes eellubadus ja see toimetusse saabudes osutub siiski mitte-küpseks, siis on autoril pettumus ja toimetusel piinlik. „Õpilasteleht“ on püüdnud ilmutada parimaid töid, mida temal on võimalik olnud hankida. Iga hea töö võib pääseda lehte. Kes õige kirjutaja on, see ei küsi, et kas vajate, vaid teeb, saadab — ja töö ilmub.

V. Küla Muhus: Kuuleb küll. Pastellide valmistamise õp. ilmub ligemal ajal. E. Vaher Lalsi: Tennisreketeid on raske ise valmistada. Võite katsetada tavalisele kummipallile kalevit peale kleepida — muidugi kummi-liimiga.

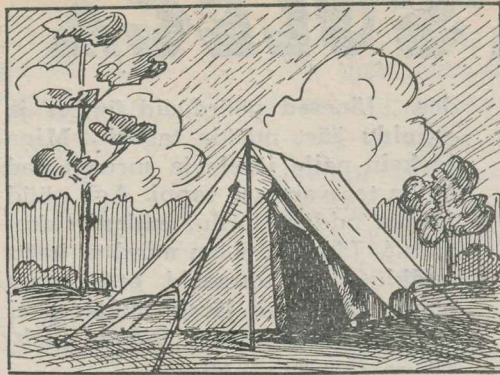
Laagris

Algus lk. 5

Pimeneb. Hakkame sööma. Kui maitsev on toit tühja kõhuga loodusel! Isegi kalad, tugevale „praelõhnale“ vaatamata, kaovad kui leil kerisel. Pääle söömist — veel kord tõrvikutega vähjale ja siis magama. Kerratõmbunult uinume pea silmapilkselt sõnajalgade magusas lõhnas...

Keskööil ärkan puudutusest. Tõusen istukile ja uurin ümbrust. Nüüd vast taipan kus olen. Pean asuma tulevahi järjele. Neid vaheataakse iga poole tunni järel.

Unisena laon roikaid tulle. Jahe kaste paneb lõdisema liikmed. Lisaks kõigele tunnen, kuidas hirm poeb südamesse. Kõik magavad... Mets mustendab salapäraselt, tumedalt... Midagi liigatab puude vahel ja jaaniussid hiilgavad kui hun-

disilmad... Õudne. — Ümisen kartuse peletamiseks.

Lõpmata igavikuna näib see pool tundi. Siis viimaks möödub aeg. Ärtan järgmise vahi. Poen jahtunud asemele. On siiski vahva see laagrielu.

Veel häirib äsjane hirm... kuid tuleb uni... Ukse avausel aga prangiseb hubaselt lõke...

Tont vana-aastal... Algus lk. 1

ta sellele põhi ülespoole tassi. Keeras siis tule lambis väikeseks ja käskis mind ühes tooliga ennast kolm korda kohal ümber keerata. Nüüd alles pidi algama tondi väljakutsumine. Pidin isale vaatama teraselt silmi ja keerama tassi õigesse asendisse. Sõrmega tuli tassipõhja tõmmata mingi tema poolt öeldud täht ning sama sõrmega tema eskujul mingi märk oma näole. Nii kordus see kolmteist korda, ikka mingi täht tassi põhja, siis sama sõrmega märk oma näole. Tähtedest, mida tegin tassi, tuli lause: must tont tuleb.

Siis pidin keerama tassi uuesti põhjaga ülespoole ja end tooliga jälle kolm korda ümber keerama. Isa keeras lambis tule uuesti suureks ja kutsus õe ning ema sisse. Võisin nüüd vaadata peeglist.

Haarasin värisevate sõrmedega lauvalt peegli ja vaatasin sellesse.

Oh, sa tuline küll! Must, õudne tondinägu vahtis mulle peeglist otsa. Pillasin ehmatuses peegli, käed hakkasid värisevama ja süda läks järsku pahaks.

Isa, ema ja õde pahvatasid naerma, aga minul tekkisid pisarad silmi.

Möödus minut enne kui toibusin niipalju, et sain uuesti peeglist vaadata, et veenduda selles, et ikka tõesti nägin tonti, aga mitte viirastust oma silmades. Uuesti peeglist vaadates vahtis jälle mulle otsa tont. Alles siis sain ma asjast aru. Minuga oli mängitud nalja, olin ise see tont. Pühkis käega üle näo — nõgi. Võtsin lauvalt tassi — tass puhas,

Männimäe.

Tartu

V.

Mu ema!

Su nägu on kortsus kui küntud põld,
kust üle käind valude sahad,
su silmad nii kauged ja ahad,
täis hädust ja kustumatut tuld.

Su juustesse on hõbeseid lõngu
kui päikesekiiri keset ööd,
kui pärjaks, mis krooniks su tööd,
aeg poetanud halli ja murehõngu.

Pea alati päike sind leiab tööst,
kas tõustes või minnes ta looja.
Sa kunagi ei vii, sa tooja,
kes tihti päevale jätku saab ööst.

Kas jõuan sul kunagi tasuda,
mu emake! Pää hõbeda läikes
sul juba, kuid kärmus su käiges.
Su armastus ei lasegi tasuda!

Imesilm — periskoop

Kirjeldatav aparaat on päästnud mõnegi rindel kaevikus viibinud sõduri elu. Selle „imesilma“ abil on võimalik näha, mis sünnib väljaspool kaevikut, ilma et pruugiks tõsta pääd üle kaeviku ääre. Periskoop on tähtsaks kehaliikmeks ka allveelaeval. Vee all olev laev pistab veepinnast välja ainult periskoobi ja laevajuhil on veepind nähtav kui peopesal, sest pöörates aparaati on nähtav kogu paati ümbritsev veepind. Vaenlasele on aga see abinõu oma võrdlemisi väikeste mõõtude tõttu raskesti märgatav. Periskoobi kaotanud allveelaev on määratud peaaegu lootusetult hukkumisele.

KOOLIDELE

J. Kuulberg'i
(J. Kallak)

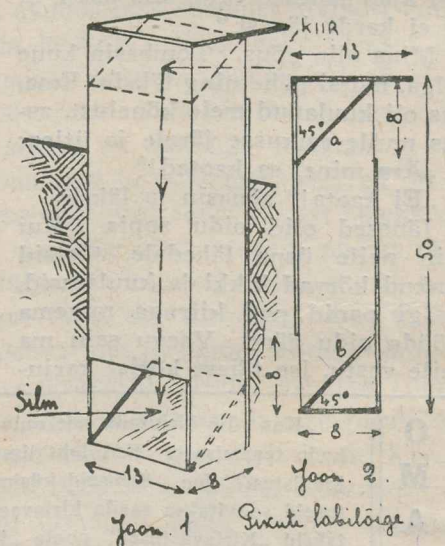
näidendeid:

Sõnajala-õis
Uudishimulik
Mikk
Tähekesed tulid

Kirjastus KOOL Tartus

Kirjeldatud imesilm on ehitusel väga lihtne. See koosneb torust, mille kummagisse otsa on asetatud peegel (a ja b) 45° nurga all toru seinale või põhjale. Peeglite läikpinnad on vastamisi, mingis kauguses teineteisest. Peeglite läikpinna poolt on toru seinad avatud. Valguskiired toovad asja kujutuse ülemisele peeglile, kuna ülemine peegel projekteerib (peegeldab) selle alumisele. Seega alumisel peeglil ilm näeb kuju, mis kantud sinna ülemise peegli kaudu.

Periskoobi ehitus on joonistel 1 ja 2 ära näidatud nii, et selle riista valmistamine ei peaks tegema raskesti. Peeglite mõõdud arvestage ise. Toru valmistamise jaoks võib tarvitada kas kolmekordset vineeri või paksemat pappi.

R. V o k k

TÜTARLASTELE

Käsitööle värvide valimisest

Pikkade talveõhtute tulles, mil meelsamini toa mõnususes istume, tahaks mõnigi tüdruk koolitöö vahelduseks valmistada mõnd iseseisvat tööd. Mõtlen selle iseseisvuse all mõnd käsitööd, mõnd tikandit.

Suurimat huvi pakuvad niisugused tööd, kus võime värvilist materjali, lõngu, niite tarvitada. Raskesti teeb alati aga kohaste värvide valimine, kuna puudub selleks vilumus. Värvide valides ja neid vaadeldes leiame kõik ilusana ja seda nad tõeliselt ongi. Kui aga valime mõned värvid õnnelt, mis teineteisega ei sobi, pole kooskõlas, siis võib juhtuda, et ilusamadki värvid muutuvad inetuiks.

On palju juhiseid, mille järele ilusaid värve võib valida. Häa, kui neist mõnedki teame. Kõige päält peame teadma, missugune ülesanne on sel esemel, mida kavatsime valmistada. Kui tahame väikese õekese põltele tikkida mõnd õiekest helesinise või roosa lõngaga, siis vanaisale jõulukuks labakuid kududes ei või valida selliseid rõõmsaid värve. Vanaisa armastab rahu, temale meeldivad kindlasti mustad või hallid kindad, mis kirjatud mõne tagasihoidlikuma värviga. Tumedam värv ei määrdu ka nii ruttu. Villaste kinnaste pesemine pole ju sugugi nii hõlpus.

Värvide valikus püüame hoiduda korraga väga paljude värvide tarvitusele võtmise eest. Valime ühe värvi, mida kõige enam töös tahame näha. Võtame näiteks oma laudlina kaunistamiseks rõõmsa ja sooja kressvärvi (kollakaspunane), mis jääb päävärviks. Kuid kress üksinda tundub igavana, muutub ühetooniliseks, nagu lõpmatu maantee. Võttes aga kressi täienduseks kas või tumepruuni, muutub meie töö sootumiseks. Tumepruun värv, kui me teda ainult vähe tarvitame siia-sinna, on kressi täiendusvärv, mis elustab tööd.

Nõnda võime valida teissuguseid toone, kaks, kolm värvi, kuid võtame ikka ühe värvi päävärviks.

Värvide valimisel ja tarvitamisel ärme unustame, et tulevalgus paljusid värve sootumiseks muudab. Sellepärast peame värve tööde jaoks valima päevalgusel.

Sõbralik eine

Tõesti tuleb talle halb ilm!

- Emake, ütleb väike Jaan, ma arvan, et tuleb halb ilm.
- Mispärast sa nii arvad?
- Baromeeter on alla kukkunud.
- Siis küll, poisu.
- Ja-jah, aga baromeeter on aknast alla kukkunud.

Toimetusele saadetud uusi teoseid

Eduard Nukk „Laanelapsed“. Jutustis noorsoole. Sari: Noorsoole. Esimene vihk. Kirjastus „Varak“ Tallinn, 1936. a. Kunstnik P. Liivaku kaas, 116 lhk., hind kr. 1.50.

Eduard Nukk noorte- ja laste kirjaniikuna on võitnud täieliku tunnustuse. Nukk oskab näha laste elu ja ümbrust, oskab tunda laste mõttemaailma ja seda ka elavalt ning soojalt sõnastada, mispärast ta teostel on olnud alati suur menu.

Oma uusimas, pikemas teoses „Laanelapsed“ maalib autor elavates värvides elupildi kahest vaesest karjus-orvukesest.

Uudusena on autor põiminud hariliku jutustuse hulka ka puht-teaduslikku lugemist, mis võimaldab noortele enestele peaaegu märkamatu tutvuneda loodusega.

„Jugoslaavia mägismail“. Sloveeni, Serbia ja Kroaatia novelle. Valinud ja sloveeni, serbia ja kroaatia keelest tõlkinud Bernhard Linde. Kunstnik P. Liivaku kaas. Kirjastus „Varak“ Tallinn, 1936. a., 168 lhk., hind 2 kr.

See raamat on meie kirjandusturul esikteos Jugoslaavia rahvaste kirjanduse alalt, kuna meil varem midagi tähelepanu vääriivat pole ilmunud serbia, kroaatia ja sloveeni kirjandusest. Ivan Cankar'i pikem novell juba tõendab, et sloveeni kirjanduse areng on õige kõrge: Sulane Jernej ja tema õigus on haarav lugu, mis käsitletud suurepärase kunstilise tihedusega.

Raamat avab meile seega täitsa uudseid vaateid nende meil tundmatute rahvaste ellu ja teeb seda suure meisterlikkusega, mille tõttu see koguteos väärib iga kirjandussõbra suurimat tähelepanu.

NOORTE ELU

Skautlikud organisatsioonid

Vastavalt uuele noorsoo organiseerimiskavale omavad skautlikud organisatsioonid esmajärgulise tähtsuse. Meil on praegu päale väiksemate muulaste skautrühmade veel neli suurt skautlikku organisatsiooni.

Eesti Skautide Maleva

Eesti Skautide Maleva töötab lord Robert Baden-Powell'i poolt arendatud skautliku kasvatussüsteemi alusel.

Skautlus on kasvatussüsteem, mis poistele huvitaval ja sobival kujul pakub neile võimalust igakülgseks arenguks. Poistele võimaldab see „kampa“ kogunemiseks huvitavate mängude ja tegevust, laagrielu ja seiklusi. Vanemate seisukohalt annab ta lastele tervist, arendab kehaliselt ning kasvatab neis vajalikke iseloomujooni, arendab ühtlasi iseseisvust ja ettevõtlikkust.

Skautluse eesmärgiks on poisile anda kõike seda, mida tal häa kodanikuks elus tarvis läheb. Skautlus on suur mäng, mis arendab poistes iseloomu. Eesti Skautide Maleva liikmeks võib olla iga Eesti meeskodanik 8. eluaastast alates.

Vanuse järgi jagunevad skaudid järgmiselt:

- 1) alates 8. eluaastast — hundipojad,
- 2) alates 12 eluaastast — skaudid,
- 3) alates 18 eluaastast — roverskaudid (vanemskaudid).

Need grupid on kohandanud oma tegevuse vastavalt poiste huvidele neis eluaastais. Nii langeb hundipoegade juures peaaegu kõik mängudele, skautide juures toimub sihikindel poiste arendamine mängleva teel jne. Esimene skautlik rühmitus Baltimail asutati Pärnus 1913. Suurejoonelisemalt hakkas skaute organiseerima aastal 1917 Tallinnas võimlemisõpetaja Anton Öunapuu. 1921. aastal asutati Eesti Skautide Maleva ning sellest ajast päle on skautide tegevus järjest laienenud ja süvenenud. E. Sk. Mal. kuulub Üleilmilise Skautide Liitu. Kohalikuks kõrgemaks instantsiks on Eesti Skautsõprade Seltside Liit ning E. S. M. aupresiidium. Tegelikult juhiks on Päästaap Päävanemaga eesotsas. Kohalikuks organiteks on Malevad, millised rühmadeks ja need omakorda salkadeks (7—10 poissi) jagunevad.

E. S. M. aupresident on härra Riigivanem K. Päts ning päävanemaks N. Kann.

Viimaste andmete põhjal on Eestis 6700 skauti.

Eesti Gaidide Maleva

Skautide sõsarorg-iks on gaidid. Gaidid töötavad täiesti skautlikkudel alustel, ainult nende töömeetodid on kohandatud tütarlastele. E. Gaidide Malevat juhivad Päästaap.

Veronika

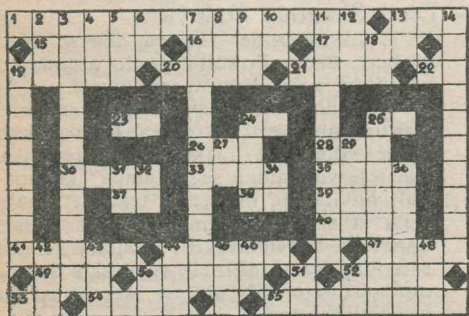
Palmõli

Saunaseep

on
parim
sauna
seep!

53. Uueks aastaks!

A. Pääsuke
õvanurme

Põikread: 1. M. Maeterlinck'i teos „Looduse“ „Nobeli laureaatide“ 2. sargast; 13. kevadkuu; 15. rinnaluu (käändes); 16. eesti maalikunstnik; 17. peen naine; 19. riik Euroopas; 20. põllutööriist; 21. mitte märg; 22. lühend kirjal; 23. eitus; 24. on (inglise keeles); 25. Eesti rahaühik (lühendatult); 26. kuulsa laulja Kiepura eesnimi; 28. linn Indias; 30. eesti kirjandusteadlane; 33. lennuühing Soomes; 35. Tallinna pilvelõhkuja ehitaja; 37. naatriumi keemiline märk; 38. kaksikvokaal; 39. eostaim metsas; 40. suvituskohat L.-Eestis; 41. malend; 44. auk, ava; 47. „Ariane“ autor; 49. vankri osa; 50. riik Euroopas; 52. asun, olen; 53. nõndanimetatud; 54. kreeka sõjajumal; 55. kihelkond Viljandimaal.

Püstread: 2. soome teeneline näitlejatar; 3. A. Adsoni luulekogu; 4. R. Kipling'i teos; 5. kerge, hõljuv ese, helve; 6. duur muusikast (tagurpidi); 7. J. L. Peters'i teos; 8. tema (inglise keeles); 9. pinnamõõt; 10. kaubanduslik lühend; 11. H. Vuolijoki teos; 12. toiduaine; 13. Mihkel Martna initsiaalid (= nimede algtähed); 14. Kalju Rahu teos Vabadussõja aineil; 18. raidkujut „Hämarik“ autori (eestlase) initsiaalid; 19. mere-lahing Kreeka ajaloo; 24. tähed Kristuse ristil; 25. soome rahvaeepos; 27. hüüe; 29. muusikariist; 31. muude pöördõnast „olema“; 32. sina; 34. imestushüüe; 36. lõunamaine puuvili; 42. tangens (lühendatult — sümbolina); 43. suurriik Ameerikas; 44. nurm; 45. eesti naisnimi; 46. jõgi Siberis; 48. aga; 50. teie; 51. äsjamuudetud Läti jõe endine nimi; 52. Eesti Vabariik (lühendatult).

Õpilasteleht

kupong nr.

12

54. Nimekaarte

Mis on nende isikute elukutsed?

T. Avakoda

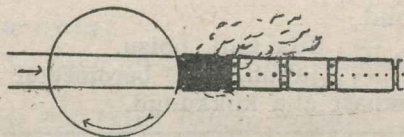
K. P. Pesing

55. „Vanemuine“

„Admiral Bobby“
„Püve talus“
„Napoli pärl“
„Niskamäe naised“
„Viuldaja Lulli“
„Nahkhiir“
„Tagahoovis“

Need on mõningad lavateosed „Vanemuise“ teatri 1936./37. hooajast.

Lahendajad! Võtke igast lavateose nimest üks täht, nii et neid ülalt alla lugedes saaksite „Vanemuise“ esimese teatridirektori nime.

56. Kas oskate juhtida rongi?

Ülal näete pöördketast nagu neid meilgi Eestis rongi pööramiseks kasutatakse. Ketta juures „kindlal maal“ seisab vedur (must) ühes üheksa järgneva vaguniga (valged; pildil on ruumivahesuse tõttu vaid kolm vagunit).

Vedurijuhil on ülesandeks vedur juhtida rongi teise otsa, nii et saaks sõitu jätkata rööbaste juures oleva noole suunas. Teist raudteeliini läheduses pole, niisiis võib ta kasutada vaid pöördketta abi.

Kuידas täidaksite teie selle ülesande?

Lahendused

ära saata hilj. 22. jaanuariks s. a. „Õpilasteleht“ talitusse!

TÄNASED AUHINNAD:

- 1) „Kindral Naki“ — E. Valmre
- 2) Fotoalbum
- 3) Esimene kiri — R. Kipling

Nr. 9-nda lahendused

36. Pähkel, aga lahendamiseks
Jaanil oli 119 päkkliit.

37. Kaks salapärast nimekaarti.

U. Tuhtoja on elukutselt autojuht,
S. Portanel aga sportlane.

38. Õine valveteekond

Kuna peaaegu kõik selle ülesande lahendused osutuvad õigeiks, siis jätame piitliku lahenduse avaldamata. Ainult mõned lahendajad olid jätnud valvatavate esemete juures olevad numbrid, mis näitasid ringkäigu teekonna suunda, hoopis tähele panemata.

39. Veidi füüsiikat

Proovige veel kord ja te näete, et tugevasti ja järsku tõmmates katkeb nõör all-, muidu ülalpool puitu.

Õigesti lahendasid:

O. Lausing, E. Ilves (3), A. Kahar, H. Anton, P. Suuban, U. Kallaste, M. Paju, F. Vinkel, Metsavirveke, E. Pentser, E. Lepik (6), Käo-Jaan, A. Kohv, K. Raig (8), V. Gnadenteich, I. Heinsoo, U. Ostson (2), V. Tammekivi, V. Moritz, V. Klaus, H. Kanger, R. Klaving, M. Lebedev, Merike, Tiigi-Anton, I. Halling, J. Muhk, L. Seep, Hõbe Nool, E. Prangel (2), Elmar Ontika, E. Kõrve, O. Kallasma (9), L. Aruste (2), A. Pääsukene, J. Kiivit, I. Novek, Mesikäpp, H. Mosin, Ports Porisoo (5), (nimetu), Tolmune Täht, H. Marfeldt, K. Veidemann, E. Lutsar, H. Uusen, M. Tolk, A. Tirussou, H. Käsper, Pärnaõis, K. Sinissaar, R. Kriisa (2), E. Ernits, H. Tomberg, S. Haugas, M. Tsäko (7), V. Kantsler, V. Nerer (2), H. Paursion, K. Miiter.

Kokku võttis auhindade loomisest osa 97 kupongi. Uus rekord!

Uue aasta esimesed õnnelikud

I auh. Ü. Ostson (Pärnumaa) — J. Jaik: „Juudasoo“, II auh. Merike (Lääne) — J. Oro: „Jõuluõhtu“, III auh. R. Kriisa (Elva) — Chr. Roberts: „Valge ahv“, IV auh. V. Kantsler (Kiidjärve) — A. Oengo: „Viljaaed“, V auh. K. Raig (Vastse-Kuuste) — Dr. E. Drebers: „Kõik on saavutatav mõtteharjutustega“.

Kõigile mõistatusõpradele uut jõudu ja hääd tahet uuel aastal!

Mõistatusnurga toimetaja.

Kiitus

— Isa, täna olin klassis ainus, keda koolidirektor kiitis.

— Tubli, see meeldib mulle, poisu. Mispärast siis?

— Kuna olin esimene, kes tõi kooliraha ära.

TOIMETUS JA TALITUS: Tartus, Võidu 10. Õ/k. „Koolivara“, telef. 8-29. TALLINNA ABITALITUS: „Kooli-Kooperatiiv“ S.-Karja 19, telef. 456-32. Posti jooksev arve nr. 2188. Vastutav toim.: M. NURMIK. Tegevtoim. ja talitusjuht: E. TONISMÄE. Toim. sekret.: ED. TASA. Väljaandja: TARTUMAA ÕPETAJATE LIIT. „Õpilasteleht“ ilmub üks kord nädalas. Tellimishind postiga: aastakäik (30 nr.) — kr. 1.50; poolaastakäik (15 nr.) — kr. 0.75; (10 nr.) — kr. 0.50; (5 nr.) — kr. 0.25. Aadressimuutmine 15 s. Kuulutuste hind: Kuulutusküljel — 5 s. mm., tekstis — 10 s. mm., lehe ees ja tekstis teksti kirjaga 15 s. mm.

J. Mällo trükikoda, Rütli 4, Tartus, 1937.